

DECLARACIÓ PASTORAL DE L'ASSEMBLEA D'ECLESIASTICS CATALANS

CELEBRADA EL 8-11-73

Arran de la detenció i empresonament de més d'un centenar de persones, reunides el dia 28 d'octubre a les dependències de la parròquia de Maria Mitjancera de Barcelona, acusades de pertànyer a la "Comissió Permanent de l'Assemblea de Catalunya", ens vam aplegar el dia 3 de novembre per a tractar en un primer moment sobre l'abast jurídic d'aquests fets. En una segona reunió, celebrada al Seminari de Barcelona, el dia 8 de novembre del 1973, els concurrents i els qui s'hi han adherit, més de 300, ens vam posar d'acord respecte a les reflexions pastorals que ara consignem.

1. OCASIÓ DEL DOCUMENT

Fets com els que van succeir el diumenge dia 28 d'octubre a la parròquia de Maria Mitjancera de Barcelona, amb els quals són conculcats drets fonamentals, manifesten una realitat que, una i altra vegada, és causa de reiterades i doloroses injustícies: la legislació de l'Estat espanyol, no garanteix de manera mínimament acceptable i eficaç, els drets d'associació, de reunió i d'expressió.

Com sempre, aquesta manca de garanties legals en qüestions tan fonamentals com la d'associar-se, reunir-se i expressar-se lliurement, afecta més que a altres, sobretot aquells qui, per la situació d'opressió econòmica que sofreixen, tenen motius més profunds de queixa contra l'ordre de coses vigent, i necessiten amb més urgència els recursos que dona l'associació.

Si aquesta vegada ens hem reunit per a reflexionar, és per la ressonància pública que ha adquirit el fet que ens ocupa, en el qual estan implicades persones de totes les classes de la societat i hi abunden les de la classe obrera. I també perquè, sumat a la munió de fets laborals, polítics i del camp de l'ensenyament que afecten tantes persones, convida, agreujant-ne el pes, a assumir cristianament la càrrega comuna de la nostra convivència.

Així, hem volgut tractar aquest fet, no considerant-lo aïlladament, sinó en el context global.

2. DRETS HUMANS CONCULCATS EN L'ORDENAMENT LEGAL DEL PAÍS

En l'ordenament legal vigent, les limitacions són tan nombroses i fortes, pel que fa referència tant als objectius dels drets d'associació, de reunió i d'expressió com a la forma del seu exercici, que pràcticament els fan impossibles o els deixen inoperants. A més, els controls constants de l'autoritat governativa que la mateixa llei imposa a l'actuació d'aquests drets redueixen encara més la seva operativitat.

Per si això no fós suficient, la llei d'Ordre Públic del 30 de juliol del 1959 revesteix un caràcter tan greument amenaçador, que arriba a reprimir molt més encara les ànsies normals d'associació i de reunió de cara a participar en l'organització de la convivència cívica. Finalment, les modificacions introduïdes més tard, en la llei d'Ordre Públic el 21 de juliol del 1971, sobretot pel que fa referència a l'augment de quantia de les multes i a les repercussions d'arrest subsidiari perllongat en cas d'impagament, aporten nous factors d'arbitrarietat i d'injusta repressió dels drets més elementals de la persona humana.

En resum: l'afirmació verbal dels drets d'associació, de reunió i d'expressió queda reduïda a l'esterilitat pràctica dins d'un clima de restricció i de pressió que, afegit a la fixació doctrinal d'uns determinats principis ideològics, afavoreix fins i tot allò que Pau VI anomenava "la dictadura dels esperits, la pitjor de totes" (Octogesima Adveniens, nº 25). La gravetat de la situació creada per aquestes lleis, i en particular per la llei d'Ordre Públic, fa que considerem lamentable que a l'hora de ser debatudes, aprovades i promulgades, o bé dictades per Decret-Llei, els bisbes i preveres no elevessin públicament

una protesta. Aquest silenci ens ha fet còmplices de les conseqüències greus que ara podem comprovar.

Precisament a causa d'aquesta legislació es dona en el nostre país una situació que ens avergonyeix com a ciutadans: persones que, en altres països civilitzats, no sols circularien lliurement pel carrer, sinó que mereixerien ser elegides per a ocupar llocs de responsabilitat en el servei públic de la comunitat, aquí es veuen castigades, empresonades, tractades com si haguessin comès un crim i perjudicades en la seva integritat física o moral, i en la de les seves famílies. Això confirma a molts en la convicció que el poder polític és usufructuat per determinats grups en profit propi, excloent-ne altres grups i persones per mitjans violents.

A més, ens preocupa particularment que, en no poques ocasions, els detinguts hagin estat sotmesos a mals tractes i àdhuc a la tortura. Aquesta vegada tenim notícia que hi ha incoada una querella per aquest motiu.

Una indicació del grau que assoleix entre nosaltres l'opressió, la trobem en el fet que ni la denúncia de la situació ara mateix al.ludida no té camins legals eficaços per a ser efectuada, i pot ser considerada ella mateixa com il.legal i, en el fet que els mitjans d'informació no puguin ocupar-se lliurement a aclarir els fets i a defensar l'honradesa de les persones en casos com aquest.

3. LA NOSTRA COMPLICITAT I RESPONSABILITAT COM A MEMBRES DE L'ESGLÉSIA

Cada vegada que es creen situacions similars a la que ens ocupa, nosaltres, els eclesiàstics que fem aquestes reflexions, i molts d'altres cristians, ens sentim no sols al.ludits, sinó també acusats.

Ens sentim al.ludits perquè, seguint les petjades de Crist, l'Església, en la doctrina dels papes, del concili i dels episcopats, s'ha posat en la línia de la defensa dels drets humans que avui nosaltres veiem conculcats. In-sensibilitzar-nos davant d'aquestes situacions i deixar-les transcórrer com si res no passés, seria una forma d'infidelitat a Crist i a l'Església.

Ens sentim també acusats perquè, com a membres de l'Església del nostre país no podem defugir la part que ens pertoca en la responsabilitat col.lectiva davant de Déu i del poble: tenim consciència dels mancaments doctrinals i d'acció en la vida del poble durant els anys anteriors al 1936; de la posició unilateral, a nivell públic, durant una guerra fratricida que va deixar tantes ferides obertes a una i altra banda; i de la contribució bàsicament mancada de crítica en la conformació i sustentació durant molts anys, del règim actual.

Amb el pas dels anys, s'han anat manifestant a l'interior del poble cristià, entre el clergat i en l'esfera de l'episcopat, esforços d'aclariment i de crítica que s'observen, sobretot, a partir del Concili. Amb tot, els prejudicis i els silencis d'una bona part del clergat i de l'episcopat, el to de "normalitat" que bastants dels membres de la Jerarquia encara avui volen donar a les seves relacions amb el poder establert, les dificultats que experimenten quan tracten de dir una paraula ajustada referent a les matèries que ens ocupen, les ambigüitats de les paraules que pronuncien quan ho fan, i la resignació davant la ineficàcia pràctica que, en vista a la transformació efectiva de la realitat, té el que propugnen, són conseqüència de les opcions que, en la guerra civil i posteriorment, han caracteritzat - salvant excepcions numèricament limitades - la Jerarquia i l'Església en general al nostre país.

Quan fem referència a excepcions, volem recordar tanmateix que una porció de l'Església a Catalunya, començant pel seu cap visible, el cardenal Vidal i Barraquer, va veure's descartada pels vencedors a partir de l'any 1939.

Si ara els nostres bisbes prenen ac.a de la violació d'uns locals eclesiàstics, teòricament protegits pel Concordat, i dels sofriments que d'aquesta

violació se'n deriven per a les persones afectades, i denunciïn d'una manera concreta i amb llenguatge transparent la situació d'injustícia implicada en aquests fets, ens trobaran al seu costat. I si callaven o recorrien a fórmules equívokes de denúncia, ens tornarien a oferir motius de decepció.

4. LA NOSTRA SOLIDARITAT

Reconeixem la necessitat de les intervencions episcopals i la ressonància específica que tenen dins i fora de la comunitat eclesial. Però la responsabilitat que experimentem davant les situacions com la que ens ocupa és tal, que no ens podem accontentar amb simples declaracions, ni que siguin fetes pels bisbes.

Creiem indispensable que les afirmacions de principi arribin a prendre formes pràctiques, si no volem continuar desprestigiant aquelles mateixes exigències evangèliques que proclamem amb la boca.

En aquest cas, una manera visible i eficaç de protestar contra la injustícia seria fer una aportació oficial i pública dels bisbats, de les parròquies i d'altres entitats que depenen de l'Església, per tal de contribuir al pagament de fiances dels detinguts i ajudar les seves famílies. L'autorització episcopal per a fer recaptés en les esglésies en casos similars, no és un fet nou en l'Església del país.

Però els fets que ens ocupen, com hem dit, no són esporàdics, sinó que formen part d'una situació global. Són, doncs, insuficients les respostes esporàdiques. Per això, per la nostra part, i com ampliació de l'anterior iniciativa, proposem que s'estableixi a les diòcesis, i dins de cada diòcesi en les unitats territorials que es cregui convenient, entitats eclesiaístiques creades expressament per a atendre tota mena de necessitats sorgides de la conculcació dels drets humans, practicada en el nostre país en nom de la llei. Entre aquests drets humans s'hi ha de comptar, sobretot, els de la classe obrera que no troba en els organismes establerts els recursos necessaris per a defensar els seus drets.

5. MOTIVACIÓ EVANGÈLICA DE LA NOSTRA ACTITUD

Sabem de sobres que les intervencions de l'Església, tant si són esporàdiques com si són institucionalitzades, en defensa dels drets humans conculcats per la mateixa llei, seran interpretades com actes polítics. Com si el callar i el consentir passivament no es pogués interpretar també com una determinada política: la dels qui tenen el poder.

Es fàcil la interpretació que es faci, l'Església té motius evangèlics, teològics i històrics suficients per a identificar-se amb els interessos dels pobres, és a dir, de tots aquells que, siguin qui siguin, no veuen llurs drets reconeguts. Heus aquí alguns d'aquests motius:

- a) La conversió que necessitem com a comunitat que ha pecat davant Déu i el poble. Si només quedava en paraules aquesta conversió, no seria res més que la repetició de fórmules buides condemnades per Jesús.
- b) La urgència que té l'Església de ser conseqüent amb els compromisos que ella mateixa ha contret davant del poble, fent públiques com a seves les opcions contingudes en documents com l'Encíclica "Pau a la terra" (nº 18,19,21-22, 47, 58-59), els del Concili Vaticà II ("Gaudium et Spes" nº 73-76), l'encíclica "populorum Progressio" (nº 5,6,21,44,79-80,83,86) les conclusions de l'Assemblea conjunta de bisbes i sacerdots (Ponència 1ª, II, 10; IV, 47, 52; Ponència 2ª, 35-36; Ponència 4ª, 2), i "La Iglesia y la comunidad política" de l'episcopat espanyol.

- c) Als signes d'amor als homes que l'Església ha de donar per ser fidel a Jesucrist, els mancarà avui una dimensió substancial si no inclouen actes i actituds inequívocs de pronunciament i de solidaritat també en el camp polític quan entren en joc els drets fonamentals de la persona humana.
- d) En una paraula: l'Església no es pot negar, en nom d'un puritanisme que seria difícilment destriable de la hipocresia condemnada per l'Evangeli, a seguir Jesucrist, que va ser dut a la mort entre altres raons perquè conscientment va adoptar una actitud de denúncia i de testimoniatge en front de determinats interessos religiosos i polítics d'aquell moment.

6. COMPROMISOS

Mentre no arribin les decisions eclesiàstiques globals que proposem, nosaltres ja ens comprometem:

- a) A prosseguir i a continuar en l'acció de solidaritat ja viscuda en molts casos, que ha tingut per actors parròquies, associacions, col·legis, moviments, zones pastorals, etc. quan i en la mesura que els esdeveniments han posat en joc la urgència d'una intervenció a favor de la justícia i de la llibertat conculcades per la legislació vigent.
- b) A obrir les portes de les esglésies i dels locals eclesiàstics, en tant que depenen de nosaltres, a totes les iniciatives que vagin d'acord amb els drets humans. Allò que ara apareix com un privilegi concordatari, al servei exclusiu de la nostra institució i de la nostra vida eclesiàstica, no és res més en veritat que un servei real fet als qui, en determinades circumstàncies, no troben altre camí per a exercir o notificar els seus drets humans. En realitat el Concordat és dissortadament l'únic instrument jurídic que fa possibles àmbits legals de llibertat de cara a l'exercici de determinats drets humans fonamentals: de reunió, d'associació i d'expressió.

Procedint així, volem fer-nos solidaris del rector de la parròquia de Maria Mitjancera de Barcelona, en les seves preocupacions i contratemps, i sobretot, dels empresonats i de tot aquells qui, en el nostre país i a fora, a Orient i a Occident, lluiten perquè els homes puguin viure en una societat que protegeixi i desenvolupi els seus drets fonamentals.

(Segueixen els noms de 310 eclesiàstics en un primer plec. Aquests noms consten en la còpia lliurada als bisbes de la Conferència episcopal de Catalunya).

P.D.: Posteriorment a l'Assemblea celebrada el dia 8 de novembre en el Seminari de Barcelona i a la redacció conjunta d'aquest document, ens assabentem de l'homilia pronunciada pel Cardenal Jubany el dia 12 de novembre sobre els fets ocorreguts; i del comunicat dels tres bisbes auxiliars de Madrid-Alcalà en el qual es demana el trasllat urgent dels sacerdots empresonats a Zamora i el canvi del règim penitenciari especial que se'ls aplica, així com la petició d'amnistia pels presos polítics amb motiu de l'Any Sant proclamat per Pau VI. Afirmem la nostra solidaritat amb aquestes peticions.

S. CARRASCO
MATERIAL PARA
ESTUDIO PERSONAL